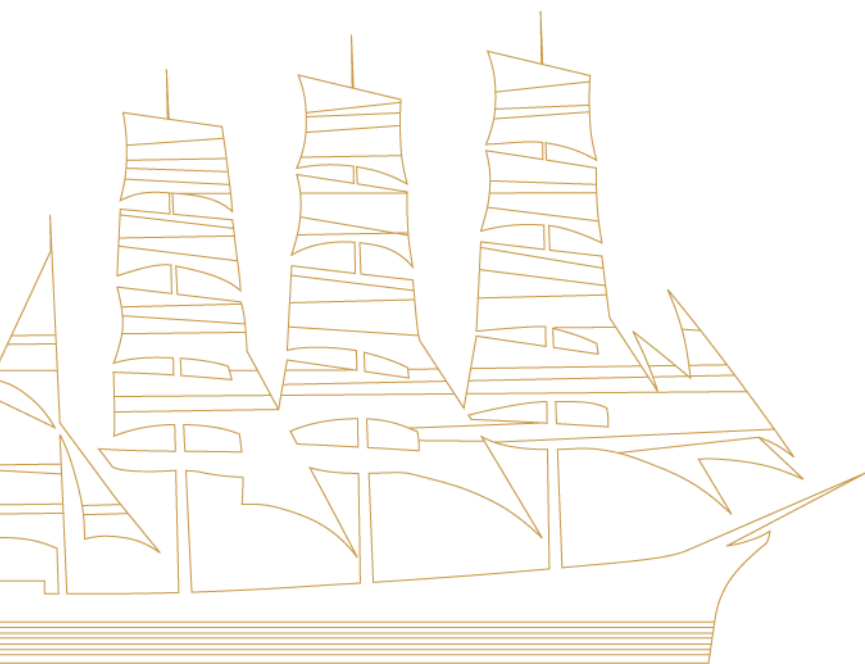

Verksamhetsplan

Fas: Verksamhetsplan 2021 **Rapportperiod:** 1.1.2021 **Organisation:** Bildningsnämnden

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Till verksamhetsområdet hör stadens grundskolor, fritidshem, barnomsorg och Medborgarinstitutet.

Grundskolan ska ge en god allmänbildande grund för fortsatt utbildning och beredskap att möta ett föränderligt samhälle och arbetsliv. Fritidshemmen bidrar till att barn får goda uppväxtvillkor i en stimulerande och trygg miljö. Medborgarinstitutet erbjuder mångsidiga utbildningstjänster tillsammans med sina samarbetskommuner och landskapsregeringen, samt fungerar som innovativ kursarrangör och traditionsbärare. Utbildningstjänster säljs till organisationer och företag.

Barnomsorgen bidrar till att barnen får goda uppväxtvillkor i en trygg och stimulerande miljö i sådan form och omfattning som barnfamiljernas situation kräver. I samarbete med vårdnadshavare erbjuder barnomsorgen barnen möjlighet till allsidig utveckling utifrån deras ålder och individuella behov. För barn med utökade behov ska finnas resurser för extra stöd. Staden skall tillhandahålla ett tillräckligt antal barnomsorgsplatser av god kvalitet.

Omvärldsanalys

God utbildning är en viktig konkurrensfördel i det kunskapsintensiva samhället. Därför är det ett viktigt samhällsintresse att skolan håller en hög standard. Ett mått på hög standard i skolan är utomordentligt goda resultat i PISA-undersökningarna. Väl fungerande skolor och fritidshem är viktiga för att barnfamiljer ska välja att flytta till Mariehamn. För att grundskolan ska kunna uppnå sina högt ställda mål krävs satsningar som speciellt riktar sig till elever med särskilda behov. Olika former av samarbete med våra grannkommuner är av

betydelse för att gemensamma resurser ska kunna användas på bästa tänkbara sätt. Mariehamns skolor måste fortsättningsvis vara attraktiva arbetsplatser för att kunna attrahera de skickligaste medarbetarna. Den nya grundskolelagen kommer att påverka innehållet och arbetssätten i grundskolan. En ökad digitalisering ger nya pedagogiska möjligheter.

Inflyttningen ser ut att bli större än tidigare beräknat. Detta medför ökade kostnader för grundskolan, men också ökade intäkter i form av sålda skolplatser.

Ett fritidshem har sommaröppet för att möta efterfrågan på tillsyn från föräldrar som arbetar under den intensiva turistsäsongen.

Barnomsorgen och bildning kommer från 1.1.2021 bli en gemensam sektor under den gemensamma bildningsnämnden. Implementering och samordning av verksamheterna sker under året.

Barnomsorgen genomgår en organisationsförändring i och med att verksamheten från och med årsskiftet övergår till bildningssektorn. Samtidigt träder ny lag om barnomsorg och grundskola i kraft. Lagen innebär bland annat utökad rätt till barnomsorg, formalisering av specialpedagogiskt stöd samt nya krav på organisering av barn- och elevhälsa. Barnomsorgen ska även ha en utbildningsstadga. Det är dock för tidigt att kunna bedöma i hur stor omfattning lagförändringen innebär utökad behov av barnomsorgsplatser i staden.

Personalläget inom stadens barnomsorg är för närvarande relativt bra, men oron finns kvar gällande den fortsatta tillgången till behörig och lämplig personal. Inom barnomsorgen är trenden en ökning av barn som har behov av utökad stöd.

Samhället befinner sig i en pågående pandemi, och konsekvenserna märks även inom barnomsorgens verksamhet. Fokus bör läggas på att följa myndigheternas anvisningar för att försöka hålla smittan utanför verksamheten. Kostnadsökningar är att vänta till följd av utökad behov av

material, lokalservice och vikarier. Permitteringar och arbetslöshet i samhället påverkar avgiftsintäkterna negativt.

Den fria bildningen fyller en viktig funktion och ger både mening och kunskap för många. Efterfrågan på kurser som hålls dagtid blir större i framtiden beroende på åldersstrukturen i vårt samhälle. En ökad inflyttning kommer att behövas, vilket betyder utmaningar för skolorna som ska kunna erbjuda undervisning i svenska samtidigt som behovet av språkkurser i svenska ökar vid Medborgarinstitutet. Att ge inflyttade med annat modersmål språkfärdigheter i svenska är viktigt för vårt samhälle.

Mål för mandatperioden

1. Staden stärks som hållbar bosättningsort och plats för företagande.

AKTIVITETER

Bildningsnämnden bidrar till att skolutbyggnaden i Ytternäs kan genomföras genom att åta sig den utökade internhyran, samt deltar i fortsatt planering vid behov.

Bildningsnämnden deltar i den fortsatta planeringen av daghemmet vid Strandnäs skola. Projekteringen av nytt daghem vid Strandnäs skola fortsätter.

Grundskolan bibehåller sin nivå på resurserna så att klasstorlekarna i stort sett kan hållas på samma nivå som tidigare år.

Positiv information från bildningssektorn förmedlas till Media eller publiceras på stadens hemsida.

Bildningskansliet och skolorna informerar vårdnadshavare som planerar att flytta till Åland om Mariehamns skolors kvalitéer. Ett informationsmaterial tas fram.

Bildningskansliet kontakter lokala fastighetsmäklare och förmedlar kontaktuppgifter till bildningskansliet, så att potentiella inflyttare kan få positiv information om stadens skolor.

Stadens grundskolor samarbetar med Alandia Cup genom att bli erbjudna boende i skolorna under turneringarna. Skolorna har också beredskap för samarbete inför Tall ships race.

Medborgarinstitutet har ett brett kursutbud som tilltalar många.

2. Staden ska ha en stabil ekonomi.

AKTIVITETER

Bildningsnämnden iakttar budgetdisciplin och arbetar för att få långsiktiga samarbetsavtal till stånd. Nämnden ser på åtgärder för att verksamhetskostnaderna ska minska.

3. Personalen är vår viktigaste resurs.

AKTIVITETER

Stadens skolor har ett antal tillfälliga lärartjänster som bildningsnämnden kommer att anhålla hos stadsfullmäktige om att få inrätta till tillsvidare tjänster, där det finns långsiktiga behov.

Fortbildningsanslagen hålls på oförändrad nivå och 5 tutorlärare kommer att få nedsatt undervisningsskyldighet med 4 veckotimmar för att hjälpa till med implementeringen av den nya läroplanen. Landskapsregeringen betalar hälften av kostnaderna för tutorlärarna.

Fortbildningsanslagen hålls på samma nivå som tidigare år.

Rektorers undervisningsskyldighet sänks och biträdande rektorers undervisningsskyldighet minskas.

Samarbetsprojekt initierat av och genomförda av lärare uppmuntras. Exempelvis EU-finansierade lärarutbyten.

Barnomsorg, grundskola, fritidshem och Medborgarinstitutets verksamhet samlas under en gemensam bildningsnämnd från 1.1.2021. Arbetet med att implementera den organisatoriska förändringen kommer att pågå under året.

Utreda bemanningen på daghemmen för att om möjligt minska behoven av tidsbunden assistentresurs och uppnå ökad personalkontinuitet och förhöjd kompetens i arbetslagen.

Uppdatera arbetsbeskrivningarna för samtliga personalgrupper inom barnomsorgen.

4. Staden tillhandahåller en god kommunal service och är attraktiv samt välkomnande för alla med utvecklingsfokus på den åldrande befolkningen.

AKTIVITETER

Medis kursutbud är brett och tilltalar många.

Medis sköter Ålands SFI-utbildning och driver integrationskontoret Kompassen.

Medis kursverksamhet är både bildning och viktig för den sociala gemenskapen. Att få nya vänner när man går på kurs motverkar ensamheten och främjar god hälsa och välmående. I Medis kursprogram finns också kurser för hälsa och motion.

Stöd i svenska ges i alla skolor. Stadens skolor erbjuder vid behov tolkhjälp.

Ett fritidshem hålls öppet under sommaren för att underlätta för vårdnadshavare som arbetar och har högsäsong under sommaren.

5. Delaktigheten och engagemanget i staden ska vara högt.

AKTIVITETER

Skolornas elevråd deltar i samarbeten med stadsarkitektkontoret.

Elevrepresentanter deltar i bildningsnämndens möten.

Information till vårdnadshavare och elever ges, förutom via personliga möten och samtal, främst via Wilma. Användningen av Wilma som kommunikationskanal ökar.

Hem & skolaföreningarna erhåller stöd från bildningsnämnden och bildningsnämnden träffar alla föreningar. Föreningarna hörs och lämnar utlåtanden.

Barnomsorgens kundundersökning genomförs under hösten 2021.

6. Staden skapar förutsättningar för trygghet, god hälsa och välbefinnande med utvecklingsfokus på barn och unga.

AKTIVITETER

Varje elev garanteras en kulturupplevelse under läsåret.

Den årliga KiVa-undersökningen genomförs i maj och efter analys av resultatet genomförs förbättringsåtgärder.

Bildningsnämnden får regelbundet rapporter från stadens skolor när det gäller antalet mobbingfall som identifierats och utretts.

Lika Olika programmet används i alla stadens skolor. Programmets mål är att främja tolerans och projektet slutförs 2021.

Projektet Starka barn fortsätter.

Samarbetsprojektet Tobaksfri duo fortsätter under 2021.

Kuratorer finns i samtliga skolor och skolcoacher arbetar i högstadieskolorna.

Skolpoliser finns i stadens skolor.

Studior för att stödja barn i behov av att tidvis arbeta i annan miljö än det egna klassrummet finns i alla skolor.

Samarbetet med Folkhälsans projekt Skolmormor/skolfarfar fortsätter.

Drogvaneundersökning genomförs i samarbete med Folkhälsan. Avsikten är att vårdnadshavarna och skolan ska få en aktuell bild av situationen.

Fortbildning i positiv psykologi och pedagogik fortsätter. Landskapsregeringen satsar på fortbildningar inom området och skolpersonal uppmanas delta, i syfte att börja använda positiv pedagogik och psykologi i stadens skolor.

Välbefinnandegrupper bildas i varje skola efter att fortbildning genomförts.

Pilotprojektet Må Bra, ett proaktivt arbetssätt för psykisk hälsa genomförs i Ytternäs skola.

Polis inbjuds till stadens skolor för att informera om vilka följder sexuella trakasserier kan få.

Medis kursutbud ger deltagarna möjligheter till personlig utveckling, ett innehållsrikt liv och en hälsosam livsstil.

Bildningsnämnden uppmanar stadens skolor att i sin policy för läxförhör avskaffa oförberedda skriftliga läxförhör.

En gemensam organisation för barnomsorgs- och skolpsykologer på Åland startar upp sin verksamhet. En viktig orsak är att en gemensam organisation förväntas underlätta framtida rekryteringar av psykologer.

Utvärdera förvaltningens rutiner gällande specialpedagogiskt stöd utgående från kraven i den nya barnomsorgs- och grundskolelagen.

Förvaltningen utreder möjligheten att fortsätta lekparksverksamheten. Inom ramen för bildningsnämndens budget eller genom samarbete med grannkommuner, kyrkan, tredje sektorn eller andra aktörer.

Under året utreds möjligheten att införa 80 %-platser för brukarna.

7. Staden arbetar målmedvetet och systematiskt med miljö- och klimatfrågor samt cirkulär ekonomi i hela koncernen.

AKTIVITETER

När möbelinköp behöver göras undersöks rutinmässigt om de gamla möblerna och inventarierna kan renoveras istället.

Bildningsnämnden ställer sig mycket positiv till energi och miljöförbättrande åtgärder i skolfastigheterna.

Bildningsnämnden ställer sig positiv till utplacering av solceller på skolfastigheterna.

Grundskolans läroplaner innehåller undervisning i miljö- och klimatfrågor. Våtmarken vid Nabben används i pedagogiskt syfte.

Stadens skolor satsar på IKT-utrustning med lång livslängd.

Bildningsnämnden uppmanar varje skolas elevråd att upprätthålla en grön anslagstavla, där elevers tips om hur skolan kan bli mer miljövänlig i sin verksamhet finns.

Skolorna jobbar långsiktigt, konkret, systematiskt och strategiskt med hållbarhetsfrågorna.

Nyckeltal

Grundskolorna	Bokslut 2019	Budget 2020	Budget 2021
Elever i Ytternäs skola	256,0	252,5	267,5
Elever i Strandnäs skola	459,5	475,5	498,5
Elever i Övernäs skola	424,5	418,0	440,0
Kostnad per elev totalt, brutto	11 059	11 352	11 394
Kostnad per elev i stadens grundskolor, netto exkl ls-andelar	9 490	9 672	9 549
Elever i specialsolor	9,5	8,0	7,0
Kostnad per elev i specialsolor, brutto	40 922	43 165	43 617
Elever i annan kommun	2,5	1,5	7,0
Elever i ersättande skolor	0,0	0,0	0,0
Elever som fullgör läroplikten hemma	22,0	23,0	24,5
Elever i stadens skolor	1 140,0	1 146,0	1 206,0
Elever från annan kommun i stadens skolor	148,0	156,0	178,0
Elever utanför stadens skolor	34,0	32,5	38,5
Läropliktiga mariehamnare	1 026,0	1 022,5	1 066,5
Kostnad per elev i stadens grundskolor, brutto	11 102	11 357	11 365
Kostnad per elev totalt, netto	9 540	9 684	9 526
Kostnad per elev, netto inkl ls-andelar	8 742	8 875	8 812
Nettokostnad per invånare, grundskola	958	959	1 001
Barn i stadens fritidshem	157,5	165,0	159,0
Barn från annan kommun i stadens fritidshem	10,5	19,0	21,0

Medborgarinstitutet	Bokslut 2019	Budget 2020	Budget 2021
Undervisningstimmar inom ordinarie kursutbud vid Medborgarinstitutet	9 998	7 500	8 500
Undervisningstimmar inom ordinarie kursutbud vid Medborgarinstitutet i Mariehamn	7 783	5 300	6 500
Undervisningstimmar inom ordinarie kursutbud vid Medborgarinstitutet i samarbetskommunerna	2 215	2 200	2 000
Undervisningstimmar inom ungdomsorkester vid Medborgarinstitutet	92	165	155
Undervisningstimmar inom uppdragsutbildningen vid Medborgarinstitutet	8 120	7 000	7 000
Bruttokursdeltagare ordinarie kursutbud i Mariehamn	2 862	2 700	2 600
Bruttokursdeltagare ordinariet kursutbud i samarbetskommunerna	2 579	2 800	2 600
Kvinnliga bruttokursdeltagare ordinarie kursutbud	4 455	4 400	4 160
Manliga bruttokursdeltagare ordinarie kursutbud	986	1 100	1 040
Bruttokursdeltagare uppdragsutbildningen	387	250	250
Bruttokursdeltagare EU-projekt	40	0	0
Bruttokursdeltagare i svenska	205	150	150
Nettokostnad per undervisningstimme vid Medborgarinstitutet	33	60	60

Barnomsorg	Bokslut 2019	Budget 2020	Budget 2021
Daghem, antal platser	521		537
Daghemsplatser, kostnad	6 305 105		6 315 780
Daghem, kostnad/plats per år	12 102		11 761
Daghemsplatser, avgiftstäckningsgrad, %	9,6%		
Gruppfamiljedaghem, antal platser	16		16
Gruppfamiljedaghem, kostnad	209 330		199 017
Gruppfamiljedaghem, kostnad/plats per år	13 083		12 438
Gruppfamiljedaghem, avgiftstäckningsgrad, %	9,2%		
Skiftesbarnomsorg, kostnad	51 213		65 616
Skiftesbarnomsorg, antal barn	27		
Samhällsstödda enheter, kostnad	95 333		98 000
Samhällsstödda enheter, antal barn	14		
Specialpedagogiskt stöd, antal barn	118		
Annat hemspråk än svenska, antal barn 31.12	91		
Deltagande i språkstöd, antal barn	70		
Andel behöriga barnskötare, %	95,8%		
Andel behöriga barnträdgårdslärare, %	73,0%		
Barnomsorg, andel anställda kvinnor 31.12, %	96,0%		
Barnomsorg, andel anställda män 31.12, %	4,0%		
Antal dokumenterade avvikelser	23		
Verksamheten är stimulerande för barnet, %	97,0%		
Andel nöjda med platsen de fått vid ansökan, %	97,0%		
Hemvårdsstöd, antal familjer	306		

Hemvårdsstöd, mottagare kvinnor	250		
Hemvårdsstöd, mottagare män	56		
Hemvårdsstöd, kostnad totalt	859 860		
Hemvårdsstöd, kostnad/familj	2 810		

Personal

Kansliets, grundskolorna och Medborgarinstitutets personalbudget bygger på att 179 årsarbeten skall förverkligas. Jämfört med år 2020 innebär detta en ökning med 14 årsarbeten. Dessa årsarbeten fördelas på 196 personer.

Barnomsorgens personalbudget bygger på att 130,69 årsarbeten skall förverkligas, vilket innebär en ökning med 1,068 årsarbeten.

Planerade uppföljningar och utvärderingar

Bildningsnämnden erhåller varje månad en rapport om det ekonomiska utfallet för grundskolorna. Rapporter om identifierade mobbingfall och vidtagna åtgärder rapporteras till bildningsnämnden regelbundet under läsåret. Resultaten från den årliga KiVa-utredningen som görs i maj varje år delges bildningsnämnden i september, då skolorna hunnit analysera resultatet och tagit fram en plan för förbättringar. Grundskolorna har årligen egna läsårsutvärderingar som ger vägledning inför planeringen av nästa läsår. Resultaten av Hälsa i skolan undersökningen analyseras skolvis och åtgärder planeras utgående från dessa resultat. Landskapsregeringen har ett utvärderingsprogram för alla skolor på Åland och stadens skolor deltar i dessa utvärderingar.

Barnomsorgens kundundersökning genomförs.

Rapporteringsplan till nämnden

Bildningsnämnden erhåller varje månad en rapport om det ekonomiska utfallet i grundskolorna och en rapport om gjorda KiVa-utredningar lämnas regelbundet till nämnden. En obligatorisk punkt på dagordningen är information om det aktuella läget inom ansvarsområdet.

Resultat från barnomsorgens kundundersökning presenteras för nämnden under hösten 2021.